

РЕЦЕНЗИЯ

на докторат
за присъждане на образователната и научна степен “*Доктор*”
по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по
(Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – баскетбол)
на докторантката
към катедра “Спортни игри и планински спортове”
от Департамента по спорт на СУ “Св. Климент Охридски”
гл. ас. Ирен Йорданова Пелтекова
на тема: ***Методика за обучение по баскетбол в условията на
университетското образование***

Научен ръководител: ***Проф. д-н Емилия Рангелова***

Проблемът за физическото възпитание и спорта във Висшите училища е особено актуален днес, когато младите хора са подложени на непрекъснатия стрес от забързаното ни ежедневие, днес, когато обездвижването и резултатът от него – затлъстяването, се превърнаха в проблем на цялата нация.

Изборът на проблема на научното търсене не е случаен – докторантката Ирен Пелтекова е дългогодишен преподавател по баскетбол в СУ “Св. Климент Охридски” и треньор по баскетбол на различни нива (подрастващи от “Буба Баскетбол”, студентки от НСА”В. Левски”, с които спечели титлата Студентски шампион на България за 1999 г. и студенти от СУ “Св. Климент Охридски”).

Преподавателската ѝ дейност е насочена към занимания със студентите от профилираните групи по баскетбол и корфбол, както и със студентите от специалност “Физическо възпитание и спорт” на Факултета за начална и предучилищна педагогика, на които провежда и лекционен курс.

Гл. ас. Ирен Пелтекова е ръководител на катедра “Физическо възпитание и спорт” към Департамента по спорт на СУ “Св. Климент Охридски”. Високата обществена активност ѝ позволява успешно да съчетава преподавателската си дейност със задълженията на секретар на федерацията по корфбол, президент на СК “Фортуна Баскеткорф” и сътрудник на “Асоциацията за студентски спорт”, както и със дейността си като доброволец в областта на баскетбола.

Семейна е с две деца.

Представеният за рецензиране докторат е разработен на 196 стр., в това число 22 таблици, 55 фигури, 14 приложения (включващи допълнително 18 фигури и 27 рисунки) и списък на литературата.

Структуриран е според изискванията. Написан е на добър език и стил и е много добре онагледен. Анализът на резултатите е на високо професионално ниво.

Разработката притежава редица достойнства, които имат приносен характер:

- извършено е сериозно теоретично проучване (на базата на 202 литературни източника, от които 155 на кирилица, 29 – на латиница и 18 интернет сайта) на мястото на баскетбола в Системата за физическо възпитание и спорт, развитието на баскетболната игра, като самостоятелна учебна дисциплина в рамките на университетското образование и целта, задачите и формите на организация на баскетбола в СУ “Св. Климент Охридски”;
- разкрити са особеностите на стрелбата в коша, като най-важния елемент от играта, свързан с възможностите за успешна реализация на усилията на занимаващите се с този спорт, както и мястото на кондиционната подготовка в обучението на студентите;
- проучени са голям брой методики за обучение и усъвършенстване на баскетболисти от различни възрасти, както и учебни програми за занимания с баскетбол в рамките на висшите училища;
- контингентът на изследване е достатъчно представителен – изследвани са 77 студента (от двата пола) и 46 спортни специалисти (треньори и преподаватели по баскетбол);
- приложени са подходящи методи на изследване (анкета, беседа, антропометрия, спортно-педагогическо тестиране, спортно-педагогически експеримент), както и високо-информативна тестова батерия, включваща 21 основни показателя за физическо развитие, физическа подготвеност и стрелкови умения;
- използван е подходящ математико-статистически инструментариум (вариационен, дисперсионен и корелационен анализи, както и относителен дял);
- разработена е специализирана методика, включваща модели за обучение по баскетбол в условията на университетското образование, както по време на редовните занимания с профилираните групи, така и по време на т. нар. учебно-спортна практика. Особено ценен за практиката е представеният в приложение набор от баскетболни упражнения за стрелба и кондиционна подготовка на студентите;

- извършена е апробация на разработената методика и коректно, с помощта на подходящи сравнителни критерии (F-критерият на Fisher, при високо ниво на статистическа достоверност - $P_t \geq 95\%$), е доказана ефективността от нейното прилагане, чрез проследяване на промените, настъпили в средните нива на наблюдаваните признаци на физическото развитие, кондиционната подготвеност и стрелковите умения при всяка от изследваните съвкупности;
- разработени са корелационно-структурни модели и са анализирани взаимозависимостите между спортния стаж и кондиционната подготвеност с признаците на физическото развитие и показателите на стрелбата;
- проучено е мнението на преподавателите и треньорите по баскетбол, относно факторите, влияещи върху ефективността на стрелбата в коша, на базата на което са изведени най-важните за обучението на студентите фактори, определящи точността на стрелбата в коша;
- проучени са междуличностните отношения сред студентите в спортната група, на базата на което те са категоризирани, според типа на възприемане на групата и още – установени са основните характеристики на успешния преподавател, според студентите, и неговата роля в спортния колектив.

В дисертационния труд, по мое мнение, има разбира се и някои неточности и грешки, които в най-общ вид се свеждат до следното:

- в раздел 1.3.1. е пропусната задачата, свързана с проучване и анализ на мнението на спортните специалисти и студентите по различни аспекти на баскетболната подготовка в процеса на обучението във висшите училища;
- в обекта (контингента) на изследването не са включени 46-те анкетираните спортни специалисти;
- добре би било при обработката на анкетните карти да бъдат приложени процедурите на статистическата проверка на хипотези за сравняване на честотните разпределения, чрез т. нар. χ^2 -критерий на Пирсън, позволяващ да се провери значимостта на различията в отговорите на изследваните съвкупности;
- в тестовата батерия има показатели, които дублират информацията (напр. брой сполучливи стрелби и %), индексът на телесната маса (BMI) носи информация за степента на охраненост на тялото и не се измерва в %, неправилно като показатели са включени “сила на дясната ръка” и “сила на лявата ръка” (коректно е да бъде “сила на удобната ръка” и “сила на неудобната ръка”);

- дисперсионният анализ не дава представа за връзките между два показателя (стр. 105-106), а за значимостта на разликите между техните средни нива или между две състояния (начало – край) на един и същ показател;
- обобщенията в края на раздел 3.1, отнасящи се до разкритите корелационни взаимозависимости, са некоректни (не може да се твърди, че “...едногодишният тренировъчен процес е повлиял значително върху взаимовръзките между специфичната кондиционна подготовка и точността на стрелбата в коша...”), тъй като на корелационен анализ са подложени само крайните данни (T_2);
- допуснати са и някои терминологични грешки, неправилно формулирани раздели, неточни коментари.

Всичко това, обаче, в никакъв случай не намалява достойнствата на докторския труд на гл. ас. Ирен Пелтекова.

Авторефератът е разработен според изискванията и представя коректно съдържанието на доктората.

Документите, съпровождащи труда също са подготвени прецизно. Представените публикации (5 на брой) са свързани с разработвания проблем.

В *заклучение*, считам, че рецензираният научен труд притежава висока научно-приложна стойност и напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р България и Правилника на СУ “Св. Климент Охридски” за присъждане на образователната и научна степен “Доктор”.

На основата на всичко посочено по-горе, считам, че има достатъчно научни аргументи да препоръчам на Уважаемото научно жури да присъди на *гл. ас. Ирен Йорданова Пелтекова* научната и образователна степен “Доктор”.

26.10.2012 г.
София

РЕЦЕНЗЕНТ:.....
(доц. Р. Църова – доктор)